

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародної торгівлі та права
Кафедра правового забезпечення безпеки бізнесу

СИЛАБУС (SYLLABUS) Дисципліна «Правознавство/Jurisprudence»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Альонкін Олексій Анатолійович
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу
Адреса кафедри	м.Київ, вул. Кіото 23, каб. А-100
E-mail	kzpd@knute.edu.ua
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій на сайті кафедри

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

<https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/c12a9f74e87d9154696ca0f761da2e5c.pdf>

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання не авторських ідей, розробок, тверджень, відомостей і т.п.;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (модульний контроль, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-професійної програми;
- відрахування з Університету;
- позбавлення наданих університетом пільг;
- відмова у присудженні відповідного ступеня вищої освіти;

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

- відвідування занять є обов'язковим;
- Студент, який пропустив практичне заняття, самостійно вивчає матеріал (при виникненні питань може звертатися за консультацією згідно розкладу консультацій викладачів оприлюдненого на сайті кафедри) за наведеними джерелами, виконує завдання і здає його викладачу.
- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни/ тип дисципліни	Правознавство / вибіркова
Навчальний рік	2023-2024
Факультет	Факультет міжнародної торгівлі та права
Курс	3-4
Семестр	6-8
Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	126 Інформаційні системи та технології
Загальна характеристика	Кількість годин –180 Кількість кредитів – 6 Види занять: лекції, практичні, самостійна робота. Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи - 68/112 Мова викладання – українська Форма викладання – очна
Підсумковий контроль	Екзамен
Програмне забезпечення	Пакет Microsoft Office
Обладнання	Проектор, комп'ютерна техніка із встановленим програмним забезпеченням та доступом до мережі Інтернет.
Необхідні попередні дисципліни	Шкільна програма «Правознавство»
Методика вивчення	Методика вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань загальнотеоретичного і практично-прикладного характеру під час лекцій, практичних занять, самостійної роботи та вивчення першоджерел і навчально-методичної літератури.
Мета і завдання	Метою вивчення дисципліни «Правознавство» є надання здобувачам ступеня вищої освіти бакалавр базових знань і навичок достатніх для успішного розв'язання професійних задач та практичних питань у правовому контексті. Завданням вивчення дисципліни «Правознавство» є формування у здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр цілісної уяви про правове регулювання суспільних відносин; оволодіння навичками аналізу чинного національного законодавства; набуття необхідних знань для їх застосування в майбутній професійній діяльності.
Місце дисципліни в освітньо-професійній програмі	
Загальні компетентності	ЗК 14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи теорії держави.

Основні теорії походження держави. Виникнення держави та історичні типи держав. Сутність, основні ознаки поняття «держава». Поняття функцій держави. Внутрішні й зовнішні функції держави. Поняття та елементи форм держави: а) форма державного правління; б) форма державного устрою; в) державно-правовий режим. Механізм держави, поняття та його елементи. Основні сучасні концепції держави. Правова держава: поняття та її ознаки, шляхи формування правової держави в Україні.

Тема 2. Загальне поняття права.

Основні значення терміну «право». Право у загально соціальному розумінні. Право як об'єктивна категорія, його поняття та співвідношення з іншими основними видами соціальних норм. Основні ознаки, властивості, характерні риси права. Зв'язок права і держави. Взаємодія правових та техніко-технологічних норм у сфері торговельно-економічної діяльності. Об'єктивне і суб'єктивне право, їх співвідношення.

Тема 3. Норми права.

Поняття та основні ознаки правової норми (співвідношення права та правової норми). Структура правової норми (співвідношення структури норми та структури нормативно-правового акту). Класифікація норм права.

Тема 4. Джерела права.

Поняття джерела права, його різні значення. Система джерел (форм) права. Нормативно-правовий акт як основне джерело права та їхня система. Межі дії нормативних актів. Дія нормативного акта у часі; порядок набрання чинності актом; зворотна сила закону. Дія нормативного акта у просторі; екстериторіальність. Дія нормативного акта за колом осіб; імунітет та його різновиди.

Тема 5. Система права.

Поняття системи права. Поняття галузі права. Предмет, метод та юридичний режим регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації правових норм. Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел: конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне, цивільне процесуальне, господарське процесуальне, кримінально-процесуальне. Співвідношення система права та система законодавства. Систематизація законодавства: поняття, значення та форми.

Тема 6. Реалізація права.

Поняття та форми реалізації норм права. Застосування права як форма його реалізації. Взаємозв'язок норми права та правовідносин. Поняття та структура (елементи) правовідносин: учасники, їхні суб'єктивні права та обов'язки, об'єкт правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин (юридичні факти). Юридичні факти.

Поняття тлумачення норм права. Види і способи тлумачення права.

Тема 7. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.

Поняття законності, правопорядку, суспільного порядку та дисципліни. Гарантії законності. Правова культура: зв'язок із загальною культурою. Види правової культури. Професійна правова культура спеціалістів торговельно-економічного профілю. Правомірна поведінка і правопорушення. Правопорушення: поняття, ознаки. Види правопорушень. Склад правопорушення, зміст його елементів. Поняття, мета, принципи юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Тема 8. Конституційне право – провідна галузь національного права України.

Поняття конституційного права. Характеристика суспільних відносин, які складають предмет конституційного права України. Метод конституційного регулювання. Система конституційного права України. Основні інститути конституційного права. Джерела конституційного права України. Поняття «конституції». Права і свободи людини та громадянина.

Тема 9. Органи державної влади і місцевого самоврядування.

Загальні засади органів державної влади і місцевого самоврядування. Правовий статус Верховної Ради України. Президент України. Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади. Прокуратура України. Судова система України. Конституційний Суд України. Місцеве самоврядування.

Тема 10. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.

Загальна характеристика цивільного права, як галузі права (поняття, предмет та метод). Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини. Об'єкти цивільно-правових відносин. Джерела та система цивільного права. Поняття, види та об'єкти цивільно-правових відносин. Відносини власності: поняття та зміст права власності. Види форм власності.

Тема 11. Суб'єкти цивільного права.

Суб'єкти цивільного права. Громадяни (фізичні особи), як суб'єкти цивільних-правовідносин. Поняття і зміст цивільно-правової правоздатності і дієздатності громадян: повна, неповна, часткова. Обмеження цивільної дієздатності (підстави, порядок та наслідки). Визнання громадянина недієздатним. Оголошення громадянина померлим, порядок та наслідки. Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Органи юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.

Тема 12. Цивільно-правові правочини. Представництво в цивільному праві.

Поняття та класифікація правочинів. Умови дійсності цивільних правочинів. Визнання правочину недійсним та правові наслідки (реституція та її види). Види недійсних правочинів. Представництво: поняття та види. Сфера та межі дії представництва (представника). Підстави, за яких виникають повноваження з представництва. Доручення як одна з підстав представництва. Форма і строк доручення. Передоручення. Припинення доручення. Наслідки скасування доручення.

Тема 13. Зобов'язальне право.

Поняття, суб'єкт, об'єкт та зміст цивільно-правових зобов'язань. Підстави виникнення цивільно-правового зобов'язання. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язання. Види договорів. Процес (порядок) укладання договору. Зміна та розірвання умов договору. Загальні умови виконання зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія, притримання. Поняття та способи припинення зобов'язань. Поняття, підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності.

Тема 14. Основи сімейного права України.

Загальна характеристика сімейного права як галузі права. Джерела, система та завдання сімейного права України. Порядок і умови укладання шлюбу. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу. Особисті права та обов'язки батьків і дітей. Права батьків і дітей на майно. Аліментні обов'язки батьків і дітей та інших членів сім'ї і родичів. Усиновлення (удочеріння). Насильство в сім'ї як порушення прав людини та соціальна проблема. Розвиток концепції попередження та протидії насильству в сім'ї у міжнародних документах. Національне законодавство щодо протидії насильству в сім'ї. Координація та взаємодія суб'єктів протидії насильству в сім'ї. Види, форми, способи, засоби і заходи запобігання насильству в сім'ї. Відповідальність за вчинення насильства в сім'ї, поняття та принципи. Цивільно-правова, адміністративна та кримінальна відповідальність за вчинення насильства в сім'ї. Поняття та система спеціально-кримінологічного запобігання насильству в сім'ї.

Тема 15. Поняття та зміст трудових правовідносин. Виникнення трудових правовідносин.

Поняття трудового права та трудових правовідносин. Характеристика суспільних відносин, що формують предмет трудового права України. Метод та джерела трудового права України. Колективний договір як джерело та інститут трудового права: поняття, зміст та порядок укладання. Поняття та умови трудових договорів, порядок їх укладення (документи, що

необхідні для прийому на роботу). Випробування при прийнятті на роботу. Форми і види трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору.

Тема 16. Припинення трудових правовідносин.

Поняття та види зміни умов трудового договору (переведення, переміщення, зміна істотних умов праці). Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу. Розірвання трудового договору з ініціативи органів, що не є стороною договору. Порядок звільнення працівника.

Тема 17. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку.

Поняття робочого часу та його види. Скорочений робочий час, неповний робочий час. Режим та облік робочого часу. Види режиму робочого часу. Види робочого тижня. Робота за змінами. Ненормований робочий день. Робота в нічний час. Надурочні роботи. Поняття та види часу відпочинку. Щоденний та щотижневий відпочинок. Святкові і неробочі дні. Відпустки: поняття та їх види. Щорічні відпустки. Інші види відпусток.

Тема 18. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність.

Поняття і зміст трудової дисципліни. Трудова дисципліна та правила внутрішнього трудового розпорядку. Нормативні акти, що регулюють внутрішній трудовий розпорядок і трудову дисципліну. Основні обов'язки працівників. Заохочення як засіб забезпечення трудової дисципліни. Дисциплінарна відповідальність. Система заходів впливу, що застосовується до порушників трудової дисципліни. Підстави дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарний проступок. Кваліфікація дисциплінарних проступків. Дисциплінарні стягнення. Порядок накладання дисциплінарних стягнень. Заходи дисциплінарного впливу. Поняття, підстави та умови матеріальної відповідальності за трудовим законодавством України. Види матеріальної відповідальності працівників: обмежена матеріальна відповідальність: поняття, межі та умови застосування. Пряма дійсна шкода; повна матеріальна відповідальність: поняття, межі та умови застосування; підвищена (кратна) матеріальна відповідальність: поняття, межі та умови застосування; колективна (бригадна) матеріальна відповідальність: поняття, межі та умови застосування. Порядок визначення розміру шкоди і відшкодування шкоди, заподіяної працівником.

Тема 19. Правове регулювання порядку вирішення трудових спорів.

Поняття та класифікація трудових спорів. Органи що їх розглядають. Комісії по трудових спорах: їх організація та компетенції. Порядок розгляду трудових спорів у комісіях по трудових спорах. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії по трудових спорах. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів. Колективні трудові спори та порядок їх вирішення. Розгляд трудових спорів у суді. Справи, що підлягають безпосередньому розглядові в суді.

Тема 20. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу.

Поняття адміністративно-правових відносин та адміністративного права. Предмет, метод та джерела адміністративного права. Особливості адміністративно-правових відносин. Форми управлінської діяльності. Методи державного управління. Адміністративний примус у системі методів державного управління. Адміністративно-деліктне право як підгалузь адміністративного права. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття та склад адміністративного правопорушення. Підстави адміністративної відповідальності. Характеристика адміністративного правопорушення. Види адміністративних стягнень та їхній зміст. Система адміністративних правопорушень. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення. Адміністративні правопорушення в системі торгівлі і громадського харчування. Відповідальність за адміністративні проступки, інші заходи адміністративного примусу.

Тема 21. Загальні поняття кримінального права та кримінальної відповідальності.

Поняття і структура кримінального права. Підстави кримінальної відповідальності. Поняття та види злочинів. Склад злочину та зміст його елементів. Об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і

протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність). Стадії розвитку вчинення злочину. Співучасть у злочині. Види співучасті у вчиненні злочину.

Кримінальне покарання: поняття, мета та види. Обставини, що пом'якшують відповідальність. Обставини, що обтяжують відповідальність. Особлива частина кримінального права. Класифікація злочинів. Злочини у сфері господарської діяльності. Порушення порядку зайняття господарською діяльністю та діяльністю з надання фінансових послуг. Зайняття забороненими видами господарської діяльності. Фіктивне підприємництво. Протидія законній господарській діяльності. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Порушення законодавства про бюджетну систему України. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Обман покупців та замовників. Випуск, реалізація недоброякісної продукції.

Тема 22. Екологічне право як галузь права.

Поняття екологічного права та екологічних правовідносин. Об'єкт і предмет екологічного права. Суб'єкти екологічного права. Методи правового регулювання в екологічному праві. Принципи екологічного права. Джерела екологічного права. Загальна характеристика системи екологічного права. Головні глобальні екологічні завдання.

Тема 23. Інформаційне право як галузь права.

Поняття, об'єкт і предмет інформаційного права. Методологія інформаційного права. Система інформаційного права та його джерел. Інформаційні права людини і громадянина. Правові інформаційно-пошукові системи.

Тема 24. Господарське право як галузь права.

Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання. Основні принципи підприємництва в Україні та його організаційні форми. Поняття підприємництва та основні принципи його здійснення в Україні. Організаційні форми підприємництва в Україні. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.

Тема 25. Основи міжнародного права.

Міжнародні відносини і міжнародне право. Сутність, джерела і система міжнародного права. Суб'єкти міжнародного права. Основні принципи міжнародного права. Право міжнародних договорів. Міжнародні організації. Відповідальність в міжнародному праві. Права людини і міжнародне право. Міжнародна співпраця у боротьбі зі злочинністю. Міжнародно-правові способи вирішення міжнародних суперечок. Поняття міжнародного приватного права. Суб'єкти міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права.

Перелік навчальних робіт студентів та оцінки їх у балах з дисципліни «Правознавство»

Види робіт	К-сть балів
Практичне заняття № 1. Основи теорії держави.	5
Практичне заняття № 2. Джерела права. Система права.	10
Практичне заняття № 3. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.	10
Практичне заняття № 4. Конституційне право – провідна галузь національного права України. Органи державної влади і місцевого самоврядування.	5
Практичне заняття № 5. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.	5
Практичне заняття № 6. Суб'єкти цивільного права.	5
Практичне заняття № 7. Зобов'язальне право.	10
Практичне заняття № 8.1. Основи сімейного права України.	5
Практичне заняття № 8.2. Сімейне право України.	5
Практичне заняття № 9. Припинення трудових правовідносин.	10
Практичне заняття № 10. Трудова дисципліна, дисциплінарна та	5

матеріальна відповідальність.	
Практичне заняття № 11. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу.	10
Практичне заняття № 12. Екологічне право як галузь права.	5
Практичне заняття № 13. Інформаційне право як галузь права.	5
Практичне заняття № 14. Основи міжнародного права.	5
Разом: Аудиторна робота	100
Всього:	100

КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

При вивченні дисципліни використовуються наступні форми контролю знань студентів: поточний; модульний; підсумковий.

Поточний контроль передбачає перевірку теоретичних питань, самостійної роботи, практичних робіт та усне опитування по кожній практичній роботі. По даному виду контролю оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до бального розподілу наведеного в попередній таблиці.

Формою підсумкового контролю є екзамен. Екзаменаційна оцінка (100 балів) є результатом виконання двох теоретичних питань (2 x 20 балів = 40 балів) та практичного завдання (60 балів).

Результуюча оцінка з дисципліни визначається як середня від балів набраних протягом семестру та отриманих на іспиті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Кунченко-Харченко В. І., Печерський В. Г., Трубін Ю. Ю. Правознавство: навч. посіб. К.: Кондор, 2011. 476 с. *
2. Правознавство: підручник / за заг. ред. Н. М. Крестовської, О. О. Кулінич, Л. Д. Романадзе. Одеса: Атлант, 2015. – 554 с.
3. Герц А. А., Кравчук С. Й. Правознавство: навч. посіб. – Хмельницький: Хмельницький інститут управління і права. 2017 – 283 с.
4. Основи правознавства України: навч. посіб. / за ред. проф. Ю. І. Крегула. К.: КНТЕУ, 2018. 528 с.
5. Правознавство: термінологічний словник: навч. посіб. / за ред. проф. Ю. І. Крегула. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. – 268с.
6. Правознавство: підручник для студентів ВНЗ / Волошкевич Г. А., Джолос С. В., Дробот Ж. А. та інш. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. 2019. – 686 с.